

מותה של ישראל האפריקאית

הכבוד האחרון

כומר (משמאל), שכיר'חב זר ושני חצוצרנים של צבא ביאפרה חולקים את הכבוד האחרון לשני חללים ביאפרים. מרבית הביאפרים לא זכו לכבוד זה: הם גוועו ברעב או נשחטו בידי הניגרים.

המוסלמים כ־20 מיליון, בערך כמיספר תושבי מצרים. הנוצרים מונים 20 מיליון נפש ועובדי האלים, שבדרך כלל נתונה אהדתם לנוצרים, מונים 11 מיליון. תושבי ניגריה מורכבים מ־250 קבוצות אתניות שונות, בתוכם נהוים בני שבט האִיבו 8 מיליון נפש. האיזור הדרומי מזרחי של ניגריה, ובעיקר חבל ביאפרה הוא האיזור העשיר באוצרות־טבע שהפי כו את ניגריה לאחת המדינות העשירות והמשגשגות ביותר באפריקה. יש שם אוצרות פחם, גומי, קקאו ונפט; לעומת זאת זהו איזור דל מבחינה חקלאית. תר-ציות האדמה שלו אינה יכולה לפרנס את תושביו, שלפני פרישת ביאפרה קיבלו את הספקתם החקלאית מהצפון.

זוהי הסיבה לכך שממשלת ניגריה לא יכלה להשלים עם פרישת ביאפרה, שי-משמעותה היתה אובדן עיקר אוצרות ה-טבע של ניגריה. זוהי גם הסיבה שבמל-חמה שהתנהלה במשך שתיים, מאז הטי-לה ניגריה מצור על ביאפרה, היה לבי-אפרה מספיק כסף כדי לקנות נשק בשוק השחור העולמי ולקיים את עצמה, אך לא היה לה מספיק מזון כדי להאכיל את תושביה, שכ־2 מיליון מהם גוועו ב-רעב, בעיקר מחוסר פרוטאינים.

בדומה לסיכסוך הישראלי-ערבי, היו ל-סיכסוך הניגרי-ביאפרי סיבות רבות, נוסף לגורם הכלכלי. לגורם הדתי היתה השו-בות ניכרת. שתי הקהילות הדתיות הנוד-לות של ניגריה, המוסלמית והנוצרית, הן מהקהילות הדתיות האדוקות בעולם. ה-נוצרים של ניגריה הם הנוצרים האדוקים ביותר בעולם. כאשר פרצה המלחמה היתה הקנאות הדתית אחת הסיבות העיקריות ל-מעשי האכזריות ולפיגרומים ההמוניים ש-ביצעו המוסלמים בבני האיבו הנוצרים, בשם "מלחמת הקודש".

★ ★ ★

כ אשר המידה ניגריה מצור על ביאפרה, מיד אחרי הכרות עצמאותה,

הכשכילים שבבני ניגריה, האינטליגנטים שבהם, וככוח תכונות אלה תפסו את כל עמדות המפתח בניגריה עוד בתקופת ה-שלטון הבריטי.

בני הצפון שהתייחסו אל בני האיבו בשנאה, סילקו אותם בהדרגה מכל עמדות המפתח בלאגוס, הבירה הפדראלית. או ביצעו בני האיבו את ההפיכה, רצחו את ראש הממשלה ותיכננו לאחד את המדינה השסועה, המורכבת משלושה מחוזות ש-אין כל קשר אתני בין תושביהם, תחת מימשל צבאי בראשות הגנרל אגואי אי-רונסי, בן שבט האיבו.

★ ★ ★

תוך חודשים מספר פרצו מהומות דמים ברחבי ניגריה, נטבחו אלפי אז-רחים מבני האיבו בידי המוסלמים. כתוצאה מכך בוצעה מהפיכה נגדית. אירונסי נעצר ונרצח. כל מקדי הצבא בני איבו הוחלפו במפקדים מוסלמים בצורה פשוטה: הם נרצחו. ב־29 ביולי 1966 עד יולי 1967 נרצחו בניגריה קרוב ל־30 אלף בני שבט האיבו, בעיקר קצינים, חיילים ובעלי עמ-דות שלטוניות וכלכליות. 600 אלף נפ-צער. מיליוני פליטים ברחו לניגריה המז-רחית, שם היה רוב מוחלט לבני שבט האיבו. כאשר ביקש אז הקולונל אוגיוקו, המושל הצבאי של החלק המזרחי, מה-ממשלה הפדרלית לסייע לפליטים, לא נענה. מושלה הצבאי החדש של ניגריה, ה-ליסונגט קינגול גואון, סרב להעניק לחי-בל המזרחי את 12 מיליון הלירות שטר-לינג שממשלת לאגוס היתה חייב לו, כ-חלקו בבבית המיסים.

ב־30 למאי 1967 הכריז סג'אלוף אודו-מגו אוגיוקו על עצמאותו של החבל המז-רחי, כרפובליקה עצמאית של ביאפרה.

★ ★ ★

שמחה של ניגריה גדול פי שניים משמחה של צרפת. מיספר תושביה הוא 58 מיליון תושבים. מהם מונים

עזובים לופעם

התמונה שהפכה כבר לסמל של מלחמת ביאפרה: צבא ביאפרה הנסוג משאר מאחוריו פצועים הזועקים לשוא לעזרה — משום שלא היה לאן לקחת אותם כדי להושיט להם עזרה רפואית.

שבט האיבו. היה זה שש שנים בלבד אח-רי שניגריה זכתה בעצמאות, ואחרי שה-מוסלמים, בני המחוז הצפוני של ניגריה, ניצלו את עליונותם המיספרית כדי לסלק מהשלטון ומעמדות המפתח בני שבט האיבו. האיבו היו ידועים כהיהודים של אפ-ריקה. רובם נוצרים אדוקים, הם היו

ב דיוק מתימטי, ארבע שנים אחרי שהחלה המהפכה הביאפרית, היא ה-גיעה לסיומה הטראגי. ב־15 בינואר 1966 ביצעה קבוצת קצי-נים מבני שבט האיבו בניגריה, הפיכה צב-אית שהובילה לפרישת חבל ביאפרה מ-ניגריה והקמת מדינה עצמאית של בני